

„L'OSSERVATORE ROMANO” JAKO DZIENNIK STOLICY APOSTOLSKIEJ ORAZ CZASOPISMO W WYDANIACH NARODOWYCH ORAZ POLSKIM

Wstęp

Każda diecezja w Polsce posiada własne czasopismo urzędowe skierowane przede wszystkim do księży. Wydawane jest ono w formie miesięcznika, dwumiesięcznika, najczęściej kwartalnika, niekiedy rzadziej. Czasopisma te obrazują życie religijne diecezji, koordynują pracę duszpasterską kapłanów, przyczyniają się do teologicznej i duchowej formacji duchowieństwa, jak również informują o rozporządzeniach władzy kościelnej i aktualizują administracyjno – osobową strukturę diecezji.

Do urzędowych czasopism każdej diecezji należy także zaliczyć najważniejsze czasopismo Kościoła Katolickiego, którym jest *L'Osservatore Romano*.

Jest ono jednym z najstarszych i najpoważniejszych czasopism Kościoła katolickiego, upowszechnia nauczanie papieża, informuje o działalności Stolicy Apostolskiej, zajmuje się kwestiami teologicznymi, społecznymi, kulturalnymi i politycznymi. Podaje wiadomości i opinie w sposób obiektywny, zwięzły i optymistyczny, zgodnie z mottem umieszczonym w podtytule: *Unicuique suum – każdemu, co mu się należy* (Rz 13, 7) oraz *Non praevalent – (a bramy piekielne go) nie przemogą* (Mt 16, 18)¹. Czasopismo ukazuje się od roku 1861 w języku włoskim, jako dziennik, począwszy zaś od roku 1947, jako tygodnik w innych językach, a od roku 1980 także jako miesięcznik w języku polskim.

Okoliczność ta skłania do bliższego zapoznania się z tym pismem, historią jego powstania i wejścia w życie religijne Kościoła w naszej ojczyźnie i wartością merytoryczno – kulturową, jaką reprezentuje. Ma to za zadanie doprowadzić do większego zainteresowania się tym pismem oraz wykorzystywania treści w nim zawartych w pracy duszpasterskiej.

Niniejsze opracowanie obejmuje dwie części. Pierwsza odnosi się do treści zawartych w tytule. Druga zawiera tabelaryczne zestawienia ukazujące

¹ Por. C. DRAŻEK, *Bliski świadek pontyfikatu Jana Pawła II*, „L'Osservatore Romano” 26 (2005) nr 4, s. 47n.

prenumeratę *L'Osservatore Romano* w skali ogólnopolskiej i archdiecezji przemyskiej.

1. Historia powstania dziennika *L'Osservatore Romano*

L'Osservatore Romano powstało w roku 1861, kiedy jeszcze istniało Państwo Kościelne. Już jednak w roku 1860 rząd Państwa Kościelnego miał zamiar wydawać pismo religijno – polemiczne pt: *L'Amico della Verita* (Przyjaciel Prawdy). Miało ono demaskować i zwalczać oszczerstwa rzucone na Rzym i pontyfikat rzymski.

Papież Jan Paweł II w liście do Redakcji pisma z okazji 120 rocznicy jego istnienia napisał między innymi: „Pierwotnie dziennik miał się nazywać «Przyjaciel Prawdy». Prawdy o Kościele i Biskupie Rzymskim; Kościół i Papież bowiem są często przedmiotem nieuzasadnionych oskarżeń i ataków z różnych i wzajemnie przeciwstawnych stron. Prawdy o wydarzeniach na świecie, prawdy o nauce objawionej, zwalczanej z zewnątrz, a także wypaczanej od wewnątrz; prawdy o misji pokoju, pojednania i miłosierdzia, realizowanej przez Stolicę Apostolską w stosunkach z państwami w ramach międzynarodowej wspólnoty; prawdy o naturze i podstawach działalności kościelnej, zarówno na polu doktryny, jak i duszpasterstwa. «Poznacie prawdę, a prawda was wyzwoli» (J 8, 32) – upomina Boski Mistrz, ażeby «przestrzec przed jakąkolwiek pozorną wolnością, przed wolnością rozumianą powierzchownie, jednostronnie, bez wniknięcia w całą prawdę o człowieku i o świecie» (*Redemptor hominis* 12). Wykonywanie tego posłannictwa wymaga pilnej czujności, przezornej ostrożności, subtelnej delikatności i dalekowzroczności. Trzeba więc umocnić jedność we wzajemnej współpracy, aby służyć prawdzie, a więc Chrystusowi, poprzez wytrwałą staranność, której towarzyszy modlitwa ożywiana wyjątkową perspektywą pisma”².

Ostatecznie jednak przyjęto nazwę: *L'Osservatore Romano*, oznaczającą w języku polskim: *Obserwator Rzymski*. Nazwa ta zobowiązuje nie tylko do wnikliwej i poprawnej obserwacji życia religijno-społecznego w Kościele katolickim, ale także do właściwej oceny działalności Kościoła w świecie współczesnym, wskazywania niebezpieczeństw zagubienia właściwej orientacji życia chrześcijańskiego oraz prób rozwiązywania nieuniknionych problemów konfrontacji ze złem zakłamania, często jawnej nienawiści do Kościoła i chrześcijaństwa ze strony walczącego ateizmu głoszącego liberalizm, permissywizm etyczny, indyferentyzm religijny, modernistyczne pojmowanie religii, wiary, Kościoła, prawd objawionych, sakramentów oraz niczym nieograniczonej wolności człowieka i praw mu należnych.

² „L'Osservatore Romano” 3 (1982) nr 1, s.7.

Pierwszy numer pisma ukazał się 1 lipca 1861 roku i wydany był poza murami Watykanu. Inicjatorem pisma był Marcantonio Pacelli (dziadek papieża Piusa XII). Pierwszymi redaktorami byli: Nicola Zanchini (adwokat) i Giuseppe Bastia (dziennikarz). Od początku, aż po dzień dzisiejszy dyrektorem pisma jest zawsze osoba świecka, którą powołuje na to stanowisko sam papież. Od roku 1984 do września roku 2007 dyrektorem *L'Osservatore Romano* był prof. Mario Agnes. Dnia 29. IX. 2007 r. papież Benedykt XVI mianował na to stanowisko prof. Giovanniego Marię Viana, który wraz z zastępcą Carlem di Cicco kieruje także wydaniem językowymi. Dziennik ukazuje się w języku włoskim i zawiera dokumenty Stolicy Apostolskiej, teksty przemówień papieskich, oficjalne dokumenty Kościoła jak encykliki, adhortacje i listy apostolskie, publicystykę religijną, kulturalną, społeczną, polityczną oraz inne.

Po zawarciu Traktatów Lateraneńskich (11.XI.1929 r.) ustanawiających Watykan oddzielnym suwerennym państwem, 4 listopada 1929 r. redakcja i drukarnia dziennika została przeniesiona do Watykanu. Wtedy to do *L'Osservatore Romano* dołączyły periodyki: *L'Illustrazione Vaticana* *L'Osservatore della Domenica* oraz *Ecclesia*. Począwszy od pontyfikatu Piusa XII rozpoczęto edycję wydań tygodniowych w językach: francuskim (1949), angielskim (1968), hiszpańskim (1969), portugalskim (1970), niemieckim (1971), zaś od roku 1980 *L'Osservatore Romano* ukazuje się jako miesięcznik w języku polskim, zaś w roku 2008 powstała edycja w języku malajskim. Redaktorem naczelnym dziennika i wszystkich wydań tygodniowych w chwili powstania wydania polskiego był Valerio Volpini, w latach 1984-2007 prof. Mario Agnes, natomiast od roku 2007 (nr 12) Giovanni Maria Vian.

Gdy powstały wydania redagowane w różnych językach, *L'Osservatore Romano* stało się pismem o zasięgu międzynarodowym, zwłaszcza przez możliwość obecności w sieci internetowej. Dzięki temu pismo może w jeszcze pełniejszy sposób ukazywać światu życie Kościoła powszechnego i Kościołów lokalnych, szukać okazji do wymiany poglądów i stwarzając je dawać świadectwo „... owocności spotkania wiary i rozumu, dzięki któremu staje się możliwa także serdeczna współpraca wierzących i niewierzących. Jego podstawowym zadaniem jest nadal oczywiście zabieganie o to, aby kultury naszych czasów z ufnością i jednocześnie w sposób głęboko racjonalny otwierały się na Transcendencję, która w ostatecznym rozrachunku jest fundamentem poszanowania godności i autentycznej wolności każdej istoty ludzkiej” (Z listu Benedykta XVI do nowego redaktora *L'Osservatore Romano* Giovanniego Marii Vian, 27. X. 2007 r.).

2. Polskie wydanie *L'Osservatore Romano*

Polskie wydanie *L'Osservatore Romano* pojawiło się na początku pontyfikatu papieża Jana Pawła II i na jego życzenie. Pragnął on bowiem, aby jego nauczanie docierało na bieżąco do rodaków w kraju i na całym świecie, by umacniało ich wiarę i miłość do Kościoła, dlatego podjął decyzję o utworzeniu edycji polskiej pisma. O tej decyzji papieża poinformował dyrektor dziennika Valerio Volpiniego abp Eduardo Martinez Somalo – substytut Sekretariatu Stanu. W odpowiedzi na tę propozycję, naczelny redaktor dziennika *L'Osservatore Romano* we wszystkich jego wydaniach, dnia 8 I. 1980 r. skierował do Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej list w sprawie możliwości wydawania *L'Osservatore Romano* jako miesięcznika w języku polskim. Oficjalna decyzja o wydawaniu pisma zapadła 15.I.1980 r., przystąpiono więc do realizacji przedsięwzięcia. W zamierzeniach, polska wersja *L'Osservatore Romano* miała zawierać przekłady dokumentów, przemówień i homilii Ojca Świętego, szczegółowo informować o jego działalności w Rzymie i podczas podróży apostolskich, odnotowywać wszystkie wypowiedzi papieskie odnoszące się do Polski i skierowane do Polaków.

O inicjatywie Stolicy Apostolskiej powstania polskiego wydania *L'Osservatore Romano* zostały poinformowane władze kościelne (5.III.1980 r.) i państwowe (4.III.1980 r.). Sprawami koniecznych zezwoleń władz państwowych na kolportaż pisma w Polsce, zajmował się abp Bronisław Dąbrowski oraz prymas kard. Stefan Wyszyński. Władze PRL mnożyły trudności odwlekając odpowiedź i zgodę. Mimo to w Watykanie podjęto decyzję druku pierwszego i drugiego numeru łącznie obejmującego miesiąc: styczeń i luty 1980 r. Ukazał się on w Wielki Piątek, dnia 4 kwietnia 1980 roku. W Wielką Sobotę, 5 kwietnia tego roku otrzymał go Ojciec Święty Jan Paweł II. Pismo liczyło 24 lub 32 strony. Pierwszym redaktorem naczelnym polskiego wydania był ks. Adam Boniecki – marianin (1980-1991). Stałymi współpracownikami redakcji byli: dr Stefan Frankiewicz (1980-1988), Marek Lehnert (1981-1984) – dziennikarz.

Wobec początkowych niemożliwości przesyłania do kraju pisma, docierało ono jedynie w liczbie kilku tysięcy egzemplarzy do polonijnych ośrodków za granicą i trafiało do rąk Polaków przybywających do Rzymu. Ostateczna decyzja władz zapadła 7 listopada 1980 roku, tak, że dotarł do kraju numer listopadowy (11/1980). Poprzednie numery zostały dodrukowane i wysłane w późniejszym terminie.

Komunistyczny system rządzenia w okresie PRL ograniczał do minimum prawa Kościoła i narodu w przeważającej części katolickiego. Ten styl szczególnego zniewolenia i ograniczenia wolności słowa we wszystkich jego aspektach (wypowiedzi, druk), wyrażał się między innymi w instytucji

cenzury³ wypowiedzi i wydawnictw, systemie ceł nakładanych na przycho-
dzące z zagranicy przedmioty i związane z tym kwestie finansowe rozliczeń
z obcą walutą oraz ograniczeniach transportu i kolportażu czasopisma wy-
dawanego za granicą. Pokonanie tych przeszkód wymagało niemało wysił-
ków ze strony władz kościelnych i ludzi szczerze oddanych Kościołowi tak
w Polsce, jak za granicą, zwłaszcza we Włoszech. Ponadto, powstanie pol-
skiej wersji czasopisma wymagało stworzenia odpowiednich warunków do
jego opracowywania, składu i druku, zapewnienia normalnego funkcyjono-
wania zespołu redakcyjnego, co wiązało się ze znalezieniem odpowiednich
osób do wykonywania prac redakcyjnych.

W pierwszym numerze (1/2 – styczeń/luty 1980), na pierwszej stro-
nie, obok portretu Jana Pawła II zamieszczono jego wypowiedź na piśmie
nakreśloną własnoręcznie na temat tego ważnego przedsięwzięcia, jakiego
podjęła się redakcja *L'Osservatore Romano* decydując się na polską jego
wersję: „Z radością witam pojawienie się polskiej wersji *L'Osservatore Ro-
mano* w ślad za innymi wydaniem tego czasopisma w różnych współcze-
snych językach. Oby również i w moim języku ojczystym mogło ono spełnić
właściwe sobie zadanie, służąc posłannictwu Stolicy Apostolskiej
w Kościele i w świecie współczesnym! Oby Słowo Boże przekazywane przy
pomocy tej publikacji wydawało owoc stokrotny. Autorom i czytelnikom
z serca błogosławię” Jan Paweł pp. II.

3. Nowa forma polskiego wydania *L'Osservatore Romano*

Po dziesięciu latach wydań w formie gazetowej, w roku 1991, pol-
skie wydanie *L'Osservatore Romano* wychodzi w nowej formie i szacie
graficznej, z kolorowymi okładkami.

Zdjęcia na okładkach (dość często podwójne), początkowo zamiesz-
czane były na stronach I, III i IV, zaś od numeru 9 (256) w roku 2003, także
na stronie II. W dodatku zamieszczono treść tych zdjęć w poszczególnych
numerach czasopisma. Oprócz kolorowych zdjęć zamieszczanych na okład-
kach numerów, a niekiedy także na dodatkowych wkładkach, wewnątrz każ-
dego numeru znajdują się bardzo dobrej jakości czarno-białe zdjęcia uzupe-
niające dokumentację drukowanych tekstów. Autorem wszystkich zdjęć jest
fotograf watykański Arturo Mari, który od roku 1956 pracuje w redakcji
L'Osservatore Romano, zaś w redakcji polskiej współpracuje z nim Miro-
sława Lesner.

Zdjęcia okładek zazwyczaj nawiązują do treści przekazywanych
wewnątrz numerów, a także (zwłaszcza I strona) przypomina okres litur-
giczny prezentując zdjęcia obrazów słynnych malarzy z informacją gdzie się

³ Wprowadzona w życie 1 października 1981 r. i rozszerzona o nakaz większej
ingerencji w wydawnictwa kościelne 28 lipca 1983 r.

znajdują te dzieła sztuki. Najczęstszym obiektem zdjęć okładek jest osoba Papieża, jego spotkania z różnymi ludźmi, pielgrzymki oraz nabożeństwa, którym przewodniczył. Wartościowym uzupełnieniem zdjęć w każdym roczniku jest prezentacja (zwłaszcza ceniona przez filatelistów) znaczków Poczty Watykańskiej.

Od roku 1991 funkcję redaktora naczelnego polskiego wydania spełniał ks. Czesław Drażek (†2009) – jezuita, z którym współpracowali: Ewa Dudek – korektor, Dorota Swat – adjustor tekstu, Wojciech Unolt – tłumacz, Barbara Piotrowska, Krzysztof Bronek oraz inni świeccy i jezuici wykonujący prace zleczone (tłumaczenia, korekty itp.). Łamaniem numeru zajmuje się pracownik działu technicznego, a druk i oprawę wykonuje Drukarnia Watykańska. W administracji byli zatrudnieni Włodzimierz Rędzioch i Liliana Biała. W roku 2008 redaktorem naczelnym polskiego wydania pisma, z wyboru Konferencji Episkopatu Polski został ks. Władysław Gryzło – jezuita.

Nowa forma polskiego wydania *L'Osservatore Romano* jest bardzo dobrze redagowana. Ma przejrzysty układ graficzny, znakomity serwis fotograficzny, bardzo czytelny spis treści. To wszystko ułatwia lekturę pisma, które obecnie ma 66 stron. W ciągu roku ukazuje się dziesięć numerów w tym dwa podwójne. Niektóre numery kolorowego wydania *L'Osservatore Romano* poświęcone są jakiemuś szczególnemu tematowi z życia Kościoła, czy działalności Papieża. Uwidacznia to już pierwsza strona okładki.

4. Treść polskiego wydania *L'Osservatore Romano*

Polskie wydanie *L'Osservatore Romano* zawiera bogatą dokumentację pontyfikatu Jana Pawła II, a od czerwca 2005 roku Papieża Benedykta XVI. Treścią pisma są:

- Dokumenty papieskie jak: encykliki, bulle papieskie, konstytucje, adhortacje i listy apostolskie, orędzia, przemówienia wygłaszane w czasie podróży apostolskich i podczas środowych audiencji generalnych czy innych okazji.
- Działalność Stolicy Apostolskiej.
- Kronika Życia Kościoła.
- Dokumentacja pielgrzymek papieskich do różnych krajów świata, w tym wydania specjalne poświęcone poszczególnym pielgrzymkom do Polski.
- Wypowiedzi poszczególnych kongregacji i dykasterii watykańskich.
- Komentarze znanych teologów.
- Noty biograficzne o świętych i błogosławionych wynoszonych na ołtarze.
- Relacje wydarzeń kościelnych.

Polski czytelnik znajdował też w *L'Osservatore Romano* informacje dotyczące życia Kościoła w Polsce. W dziale: „Kościół w Polsce” publikowane były listy papieża do pasterzy Kościoła w Polsce oraz dokumenty Episkopatu Polski (listy, oświadczenia, komunikaty z zebrań biskupów). Ostatnio jednak wraz ze zmianą na stanowisku Redaktora Naczelnego, którym obecnie jest Giovanni Maria Vian i w związku z pewną reorganizacją treści pisma, nie ma tego działu.

Z treści zawartych w *L'Osservatore Romano* korzystają księża i wierni świeccy, wydawcy czasopism katolickich, media, studenci teologii oraz inni zainteresowani życiem Kościoła katolickiego.

5. Wartość naukowo-historyczna, religijna i artystyczna polskiego wydania *L'Osservatore Romano*

L'Osservatore Romano stanowi niezastąpione źródło wiedzy o Kościele. Teksty w tym piśmie publikowane posiadają wartość źródeł dla prac naukowych z dziedziny teologii, liturgii, prawa kościelnego, historii Kościoła, czy innych. Dlatego Jan Paweł II doceniając wartość polskiego wydania *L'Osservatore Romano* z okazji dwudziestolecia jego ukazywania się, w liście do redaktora naczelnego pisma ks. Czesława Drażka z dnia 22 II. 2000 roku napisał między innymi: „Składam dzięki Bogu za dar tego pisma dla Kościoła w Polsce i dla naszego Narodu. Mam tu na myśli wielką rolę ewangelizacyjną, jaką spełnia od samego początku istnienia edycja polska *L'Osservatore Romano* przez kształtowanie chrześcijańskich postaw i uwrażliwianie ludzkich sumień na naukę Kościoła. Życzę, aby prawda o Kościele przekazywana kompetentnie na stronach tej publikacji trafiała do umysłów i serc czytelników i wydawała obfity owoc w ich życiu i apostołstwie”.

L'Osservatore Romano daje właściwą i głębszą formację duchową katolikom polskim. O jej potrzebie mówił Jan Paweł II do uczestników sesji plenarnej Kongregacji Nauki Wiary w lutym 2004 r.: „Zagadnieniem omawianym już wielokrotnie jest recepcja dokumentów urzędu nauczycielskiego Kościoła przez wiernych katolików. Środki społecznego przekazu wprawdzie o nich informują, lecz ich reakcje i interpretacje często bywają dezinformujące. Tymczasem recepcja określonego dokumentu nie może być faktem medialnym, lecz musi być postrzegana przede wszystkim, jako wydarzenie eklezyjalne – przyjęcie Magisterium w duchu jedności i szczerze podzielanej wiary w nauczanie Kościoła. Jest to bowiem słowo autorytatywne, które wyjaśnia jedną z prawd wiary lub te aspekty nauki katolickiej, które są odrzucane lub wypaczane przez konkretne prądy myślowe lub praktyki. Właśnie ta jego wartość doktrynalna stanowi o wybitnie pastoralnym charak-

terze dokumentu, którego przyjęcie jest zatem okazją do formacji, katechizacji i ewangelizacji wiernych”⁴.

Dlatego trudno o pełniejszy dostęp do oficjalnego nauczania Kościoła, jak możliwość korzystania z *L'Osservatore Romano*. Jest ono „swego rodzaju obserwatorium wiary [...], dokumentuje i przekazuje wierzącym ukryte wznakach czasu tajemnice Boga działającego w Kościele i w świecie [...]. Pomaga nam, chrześcijanom z nad Odry i Wisły, zachować tożsamość wiary w epoce gwałtownych przemian, jakim poddany jest współczesny świat, nasz kraj, społeczeństwo, w którym żyjemy [...]”⁵.

L'Osservatore Romano jest dziełem wielu wysiłków ludzi szczerze oddanych Kościołowi i Ojczyźnie. Łączy ono Polaków z następcą świętego Piotra i Stolicą Apostolską. Dzięki temu pismu czytelnik poznaje życie Kościoła Powszechnego, działalność papieża, jego wypowiedzi w najważniejszych sprawach, którymi żyje Kościół. Lektura tekstów *L'Osservatore Romano* pozwala zapoznać się ze stanowiskiem Kościoła w sprawach wiary oraz moralności chrześcijańskiej i katolickiej wobec współczesnych błędów i wypaczeń liberalizmu i permissywizmu religijno-moralnego, a także wielkich problemów współczesnego świata takich jak wojna, pokój, rozbrownienie, głód, niesprawiedliwość społeczna, życie ludzkie i wielu innych; pozwala lepiej poznać Kościół i włączyć się w rytm życia Kościoła. Jest więc „obfitym źródłem wiedzy o Kościele współczesnym, z którego czerpać mogą kapłani, osoby konsekrowane i wierni świeccy, szczególnie wierni zrzeszeni w ruchach apostolskich, a także instytucje wydawnicze i akademickie” (Jan Paweł II, 22.II.2000 r.).

L'Osservatore Romano przybliży czytelnikowi Kościół i jego problemy w Ojczyźnie. Umożliwia wnikliwą lekturę listów pasterskich, wypowiedzi Konferencji Episkopatu Polski i poszczególnych biskupów w różnych sprawach życia religijnego, społecznego, politycznego, rodzinnego czy kulturalnego. Pozwala zaznajomić się z corocznym programem duszpasterskim i sposobami jego realizacji w społecznościach parafialnych. Daje okazję do bliższego poznania hierarchii Kościoła oraz życia zmarłych niektórych wybitnych jego osobowości. Informuje o bieżących sprawach i działalności Kościoła w Polsce.

„Polskie wydanie *L'Osservatore Romano* wiernie przekazując naukę papieża i opisując jego działalność, uczy nas poznawać i miłować Kościół oraz ofiarnie mu służyć. Dzięki lekturze tego czasopisma wzrasta nasze rozumienie roli Następcy św. Piotra wzrasta rozumienie całego Kościoła Chrystusowego [...] z tej racji pismo jest bardzo przydatne nie tylko duszpaste-

⁴ „L'Osservatore Romano” 25 (2004) nr 5, s. 43.

⁵ P. LIBERA, *Obserwatorium wiary*, „L'Osservatore Romano” 26 (2005) nr 4, s. 42n.

rzom i osobom konsekrowanym, ale także wiernym świeckim, umożliwia bowiem wszystkim zyskiwać pełną świadomość Kościoła”⁶.

L'Osservatore Romano przekazywało i przekazuje pełne informacje o wielkich wydarzeniach w życiu Kościoła w Polsce jak: śmierć kard. Stefana Wyszyńskiego, Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny we Wrocławiu 25-31 maja 1997 r., pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny, pielgrzymkę Benedykta XVI. „Przekazywanie informacji o Kościele Polskim jest nie tylko promocją naszej Ojczyzny i kultury polskiej, ale służy przede wszystkim wymianie duchowych dóbr i budowaniu wspólnoty Kościoła”⁷.

Polskie wydanie *L'Osservatore Romano* uświadamia nam Polakom, że należymy do wielkiej wspólnoty Kościoła, że wnosimy ciągle swój wkład w dzieje chrześcijaństwa”⁸.

Czasopismo to ukazało się w Polsce w czasach niezwykle trudnych dla Kościoła w Polsce opanowanej przez reżym komunistyczny, gdy szalała wroga Kościołowi propaganda ateistyczna. Cenzura manipulowała wiadomościami z życia Kościoła, zwłaszcza dotyczącymi Stolicy Apostolskiej, ważnych wydarzeń, wypowiedzi papieskich, dokumentów Kościoła, w tym Soboru Watykańskiego II. Radio Watykańskie było zagłuszane podobnie jak inne zachodnie stacje. Wszystko, co było związane z religią znajdowało bardzo ograniczone miejsce w prasie, radiu i telewizji. Stąd znajomość Kościoła, zwłaszcza posoborowych przemian była wśród wiernych niedostateczna, a katolicy mieli dość fragmentaryczny obraz Kościoła. Nie znali dobrze jego problemów i nie rozumieli genezy niektórych aktów i decyzji Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. Nierzadko wiadomości o najważniejszych wydarzeniach w życiu Kościoła nie docierały do wszystkich zainteresowanych lub docierały tylko w niewielkim stopniu. Do tego trzeba jeszcze dodać niskie nakłady prasy katolickiej i wydawnictw kościelnych ograniczonych do minimum⁹. Stąd nieocenionym dobrodziejstwem okazało się docieranie do Polski polskiej wersji *L'Osservatore Romano*, które ukazywało pełną i pewną prawdę o Kościele, dając możliwość katolikom polskim lepiej poznawać Kościół i przeżywać jego powszechność z Ojcem świętym, Stolicą Apostolską i Kościołami rozsianymi po całym świecie¹⁰.

Dziś w zmienionej sytuacji politycznej i nastawieniu do Kościoła, *L'Osservatore Romano* w języku polskim umożliwia katolikom polskim:

⁶ H. GULBINOWICZ, *Wiernie przekazuje naukę Papieża*, „*L'Osservatore Romano*” 26 (2005) nr 4, s. 39n.

⁷ J.w.

⁸ H. MUSZYŃSKI, *Dar dla Kościoła w Polsce*, „*L'Osservatore Romano*” 26 (2005) nr 4, s. 40n.

⁹ Por. M. JAWORSKI, *Poznawać Kościół, uczyć się Kościoła*, „*L'Osservatore Romano*” 26 (2005) nr 4, s. 38.

¹⁰ J. w.

wsluchiwanie się w głos Papieża – następcy Jana Pawła II, studiowanie dokumentów Stolicy Apostolskiej, komentarzy wybitnych teologów i publicystów katolickich, większe zainteresowanie sprawami Kościoła w Ojczyźnie i na świecie, pełniejszy udział w apostolskim posłannictwie, które jest zadaniem każdego katolika¹¹.

L'Osservatore Romano spełnia więc bardzo ważną rolę w wymiarze formacyjnym. Służy kształtowaniu bardziej dojrzałej świadomości religijnej swoich czytelników: kapłanów, sióstr i braci zakonnych, a także wiernych świeckich włączonych w różne wspólnoty, ruchy, organizacje, stowarzyszenia katolickie i duszpasterstwa środowiskowe¹². Czasopismo to umożliwia stały kontakt z papieżem, niezależnie od tego, kto spełnia ten urząd w Kościele, bowiem wierzący katolik zdaje sobie sprawę z tego, kim jest papież, kogo reprezentuje i w czym imieniu przewodzi Kościołowi, naucza i prowadzi do zbawienia. „Dokumenty papieskie warto i trzeba czytać, zapoznawać się z ich treścią – są przecież nauczycielskim głosem Następcy Świętego Piotra, interpretacją Słowa Bożego, są kolejnym ogniwem nieprzerwanego łańcucha Tradycji Kościoła, co dziś w czasach wielości poglądów i teorii, także w kręgach teologów czymś nie do przecenienia [...] Warto i trzeba studiować dokumentację, która jest prawdziwie aktualną próbą odpowiedzi naszego Kościoła na najbardziej palące problemy, bez których rozwiązania nie ma skutecznego duszpasterstwa [...] Istnieje (bowiem) niebezpieczeństwo, że współczesne nauczanie Kościoła ulegnie pokusie łatwizny [...] stąd zdarzają się kazania, homilie, które przypominają intrygujące eseje, zbiór ciekawych przykładów”¹³. Pismo nie lęka się rzetelnego przedstawiania pełnej i prawdziwej nauki Kościoła, nie unika trudnych tematów, przez co staje się przykładem rzetelnej katechezy, która może się stać źródłem uświęcenia ludzi¹⁴. „Dlatego życie religijne wierzących Kościoła nie może się obejść bez regularnego wczytywania się w teksty papieskie i patrzenia, jak żyje Kościół w świecie”¹⁵.

W roku 2005 polskie wydanie *L'Osservatore Romano* obchodziło 25-lecie swego istnienia. Przebywający wtedy w poliklinice im. Agostina Gemellego w Rzymie Jan Paweł II napisał (12. 03. 2005) do Redaktora Polskiego Wydania *L'Osservatore Romano* ks. Czesława Drażka m. in.: „Pismo to powstało na początku mojego pontyfikatu i jest z nim ściśle związane [...]. Chciałem, aby słowo Boże, które staram się głosić Kościołowi i światu docierało w moim ojczystym języku do moich Rodaków w kraju

¹¹ Por. H. MUSZYŃSKI, s. 40n.

¹² J. w.

¹³ J. MICHALIK, *W służbie Nauczyciela wiary*, „L'Osservatore Romano” 26 (2005) nr 4, s. 36n.

¹⁴ Por. j. w.

¹⁵ F. MACHARSKI, *Staly kontakt z Ojcem Świętym*, „L'Osservatore Romano” 26 (2005) nr 4, s. 39.

i rozsianych po całym świecie. Ważnym środkiem przekazu tego słowa jest po dzień dzisiejszy wersja polska *L'Osservatore Romano*, która została utworzona, aby służyć posłannictwu Następcy Piotra, publikować dokumenty Magisterium, informować rzetelnie o jego działalności «aż po krańce ziemi» (Dz 1, 6) oraz pogłębiać więź jedności i solidarności Kościoła w Polsce z Kościołem powszechnym [...] *L'Osservatore Romano* jest przewodnikiem dla wszystkich, którzy pragną z Kościołem i Następcą Piotra zgłębiać i umacniać swoją wiarę, nadzieję i miłość oraz głosić Prawdę Chrystusa w dzisiejszym świecie. Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy to pismo tworzyli i tworzą [...] wszystkim, których ono łączy i inspiruje do wspólnego działania w służbie Papieżowi, Kościołowi i naszej Ojczyźnie [...] Z całego serca udzielam wszystkim mego Apostolskiego błogosławieństwa, którym obejmuję całe środowisko *L'Osservatore Romano* oraz czytelników i przyjaciół pisma – Jan Paweł II”¹⁶.

Warto i trzeba postawić sobie pytanie o nasz stosunek do tego pisma, o recepcję treści w nim publikowanych, o umiejętność korzystania z niego w duszpasterstwie, zwłaszcza w kaznodziejstwie i katechezie. Trzeba je przyjmować mądrze, z wdzięcznością, jako owoc wielkiego pontyfikatu Jana Pawła II. Warto znajdować czas na lekturę tego pisma pośród zalewających nas codziennie medialnych informacji – a niejednokrotnie zamierzonej dezinformacji – by nie zagubić się w różnorodnych mgławicach kłamstwa i praktycznego ateizmu¹⁷. *L'Osservatore Romano* „jest wykładnią zwyczajnego nauczania Kościoła, oddechem zdrowym i niosącym zdrowie współczesnej teologii, ukazującym, jak żywa to wiedza wiary, pulsująca dynamizmem, zapraszająca do refleksji, ciszy, zatrzymania się przed naporem rozpedzonego współczesnego życia”¹⁸.

Ważna rola, jaką spełnia *L'Osservatore Romano* dla kultury chrześcijańskiej, a zwłaszcza Kościoła katolickiego została także doceniona przez fundację *Dzieło Nowego Tysiąclecia*, która w roku 2006 przyznała czasopiśmu nagrodę tzw. *Totus medialny*¹⁹.

¹⁶ „L'Osservatore Romano” 16 (2005) nr 4, s. 1.

¹⁷ Por. P. LIBERA, s. 42n.

¹⁸ J. MICHALIK, s. 36.

¹⁹ Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia” założona w roku 2000 przez Konferencję Episkopatu Polski dla upamiętnienia pontyfikatu Jana Pawła II, przyznaje nagrody „TOTUS” w czterech kategoriach: Promocja człowieka, Praca charytatywna oraz edukacyjno - wychowawcza, Propagowanie nauczania Jana Pawła II, Osiągnięcia w dziedzinie kultury chrześcijańskiej: „Totus medialny”, por. „L'Osservatore Romano” 27 (2006) nr 11, s. 60.

6. *L'Osservatore Romano* w życiu Kościoła i społeczeństwa polskiego

Wszystkie powyższe racje przemawiają za tym, aby *L'Osservatore Romano* znalazło właściwe miejsce w życiu religijnym społeczności wiernych oraz w pracy duszpasterskiej polskich kapłanów. Powinno ono znajdować się w bibliotekach i czytelnich większych ośrodków naukowych, w księgarniach katolickich, w każdej kurii biskupiej, parafii oraz w bibliotece osobistej każdego kapłana, w domach zgromadzeń zakonnych i przynajmniej w niektórych katolickich rodzinach. Po teksty zawarte w *L'Osservatore Romano* powinni sięgać kapłani oraz bardziej związani z Kościołem katolicy świeccy. Do tekstów zawartych w tym piśmie można zawsze z wielkim pożytkiem wracać przez powtórny ich lekturę.

W diecezjach zasadniczo tylko księży (i to właściwie z nakazu Kurii biskupich), z konieczności przyjmują przesyłane im egzemplarze, odkładają je na półkę, a nierzadko palą. Jest w tym jakaś wielka niedojrzałość, niezrozumienie, nieodpowiedzialność i pewnego rodzaju „dywersja” w Kościele. Po pokonaniu wielu przeszkód różnej natury – o czym była mowa wyżej – mamy w Polsce dostęp do źródła autentycznych i pewnych informacji o Kościele i życiu chrześcijańskim. Brak zainteresowania tym źródłem odbija się aż nadto w świadomości religijnej i wprost analfabetyzmie religijnym dużej części naszego społeczeństwa. Jest rzeczą zrozumiałą, że nie wszystkim to pismo może odpowiadać ze względu na ich poziom wykształcenia, niewielu może zechce je prenumerować, ale trzeba wszystkim dać możliwość dostępu do niego, zwłaszcza w środowiskach miejskich.

Wysokość nakładu polskiej edycji nie jest ograniczona i zależy od zamówień składanych przez parafie, zwyczajnie za pośrednictwem Kurii biskupich. Niestety daje się zaobserwować niepokojący spadek zainteresowania tym piśmie w Polsce. Jeżeli bowiem pierwszy numer pisma w roku 1980 ukazał się w nakładzie 60 tysięcy egzemplarzy i kilku tysięcy w ośrodkach polonijnych, to już w roku 2000 nakład wynosił czterdzieści kilka tysięcy egzemplarzy. Stan ten utrzymuje się zasadniczo do dnia dzisiejszego i wynosi 40034 egzemplarzy²⁰, nie licząc egzemplarzy wysyłanych bezpośrednio z Watykanu do ośrodków polonijnych. Słyszcy się jednak żądania księży o zmniejszenie jeszcze liczby przysyłanych im przez kurie biskupie egzemplarzy pisma. Świadczy to niewątpliwie o małej świadomości duchowieństwa i wiernych o wartości tego pisma i potrzebie korzystania z niego. Niestety ciągle brak szerszej informacji o tym piśmie tak w katolickich programach radio – telewizyjnych (Radio Maryja, Radia diecezjalne, Telewizja Trwam), jak i w prasie katolickiej. Dziwne, że jest

²⁰ Według informacji otrzymanej z Sekretariatu Misyjnego Księży Pallotynów w Ząbkach /k. Warszawy – głównego dystrybutora *L'Osservatore Romano* w Polsce dnia 14.XI.2006.

w nich miejsce na inne reklamy, bardzo często pozakościelne, a nie ma w nich miejsca na przybliżenie wiernym faktu istnienia tak ważnego pisma Kościoła katolickiego w Polsce. Także duszpasterze nie informują wiernych o istnieniu tego miesięcznika, nie zachęcają do jego prenumeraty i jej nie umożliwiają. Jest przecież w naszych parafiach pewna grupa ludzi bardziej wykształconych i życzliwie zainteresowanych sprawami Kościoła, którym nie wystarcza namiastka wiedzy o Kościele, podawanej w popularnych czasopismach religijnych, wydawanych w nakładach ogólnopolskich wydawnictw, diecezjalnych, czy – ostatnio dość popularnej prasy parafialnej. Nie doczekamy się w Polsce elity świadomych katolików bez profesjonalnego pisma Kościoła katolickiego, jakim jest *L'Osservatore Romano*. Wspomniane czasopisma i pisemka religijne nie są w stanie tego uczynić, dlatego tym bardziej powinny reklamować to pismo, zachęcać do jego prenumeraty oraz korzystać w swoich artykułach z tekstów zawartych w *L'Osservatore Romano*. Wierni nie sięgną po nie, jeśli się ich nie zachęci, ukazując, czym jest to pismo i czym powinno być dla Kościoła w Polsce oraz jeśli nie umożliwi się im jego prenumeraty. Wiele dają do myślenia dają zamieszczone na końcu tego opracowania zestawienia ilości egzemplarzy rozchodzących się w poszczególnych diecezjach w stosunku do ilości katolików i parafii oraz ilość egzemplarzy tego pisma pobieranych przez parafie Archidiecezji Przemyskiej.

7. Numery okolicznościowe polskiego wydania *L'Osservatore Romano*

Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się numery *Okolicznościowe* poświęcone pielgrzymkom Jana Pawła II do Ojczyzny²¹.

Tylko Pierwsza pielgrzymka (1979) nie była relacjonowana przez *L'Osservatore Romano*, ponieważ w tym roku nie było jeszcze polskiego wydania. Relacje z drugiej (1983) i trzeciej (1987) pielgrzymki zamieszczone były w gazetowych jeszcze wydaniach pisma. II pielgrzymka – w numerze nadzwyczajnym 5/1983, III – w numerze 5/1987 na 32 stronach oraz w numerze 5 bis/1987 na 24 stronicach. Niezależnie od tego, z okazji Drugiej Podróży Apostolskiej Jana Pawła II do Polski, redakcja pisma, dzięki staraniom Konferencji Episkopatu Polski i poparciu Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, wydała kolorowy, 84-stronicowy numer specjalny formatu: 28 x 38 cm, zamieszczając na początku słowa listu Ojca św. z dnia 22 września 1983 r. wyrażające wdzięczność za odbytą pielgrzymkę i istnienie pisma relacjonującego to zdarzenie i przedłużającego w pewien sposób te pamiętne dni: „Nie przestaję dziękować Pani Jasnogórskiej, Królowej Polski za to, że w Roku Jubileuszu Odkupienia i Jubileuszu Jasnogórskiego pozwo-

²¹ I – 2-10 VI 1979; II – 16-23 VI 1983; III – 8-4 VI 1987; IV – 1-9 VI 1991; IV b – 3-16 VIII 1991; V – 22 V 1995; VI – 31V-10 VI 1997; VII – 5-17 VI 1999.

liła mi, po raz drugi podczas mego pontyfikatu, odwiedzić ziemię ojczystą [...] Życzę, by ten specjalny numer polskiego wydania *L'Osservatore Romano*, pisma, które jest jednym z ważnych ogniw łączących Polaków z Następcą Piotra i Stolicą Apostolską, był nie tyle pamiątką tamtych głębokich przeżyć, wspólnej modlitwy i przemyśleń, lecz ażeby stał się niejako ich przedłużeniem” – Jan Paweł II.

Również Trzecia Podróż Jana Pawła II do Polski miała dodatkowy, kolorowy, 100-stronicowy numer specjalny. Szatę graficzną obu wydań specjalnych (jak i następnych) wykonała drukarnia *Poliglotta Vaticana*.

Numer specjalny Czwartej pielgrzymki ukazał się już w nowym formacie pisma (A4), zawierającym 132 strony (wraz z okładkami), choć relacje z tej pielgrzymki były również zamieszczone w numerach 5 (132) 1991 i 6 (133) 1991 wydania zwyczajnego.

W roku 1991 (13-16 sierpnia), miał miejsce jeszcze drugi przyjazd Jana Pawła II do Polski (Kraków – Wadowice – Częstochowa), z okazji VI Światowego Dnia Młodzieży w Częstochowie 14-15 sierpnia 1991 r. Również ta pielgrzymka (V z kolei) została udokumentowana w numerze 8/1991 wydania zwyczajnego, jak i w kolorowym, 50-stronicowym wydaniu specjalnym tego numeru (A4).

Szósta (1995) – jednodniowa pielgrzymka do Skoczowa, Bielsko-Białej i Żywca, nie miała numeru *specjalnego*, ale relacje i teksty przemówień zamieszczono w numerze 7(175) 1995 na stronach 21-34.

Siódma Podróż Apostolska Jana Pawła II do Polski w dniach od 5 do 17 czerwca 1999 r. nie miała osobnego numeru specjalnego, ale cały numer zwyczajny 8 (215) 1999 zawierający 134 strony (z okładkami) został poświęcony temu wydarzeniu.

W obecnej sytuacji, gdy Kościół w Polsce ma możliwość wydawania swoich książek, czasopism, albumów, prasy, nie ma konieczności wydawania numerów specjalnych poświęconych ważnym wydarzeniom życia religijnego w Polsce. Ukazuje się bowiem wiele publikacji upamiętniających te wydarzenia. Dlatego i podróż Benedykta XVI do Polski 25-28 maja 2006 r. została omówiona z podaniem wszystkich przemówień papieskich w numerze podwójnym 6-7 (284) 2006 zwyczajnego wydania polskiego na stronicach 3-45 oraz kolorowymi zdjęciami na czterech stronach okładki i czterostronicowej wkładce wewnątrz numeru.

8. Wartości pragmatyczne tekstów *L'Osservatore Romano*

L'Osservatore Romano zawiera bogaty materiał teologiczno-historiograficzny. Jak już zaznaczono, polskie wydanie dołączyło do sześciu obcojęzycznych wydań tygodniowych, ale jako miesięcznik, wydawany od roku 1980 w formie gazetowej, zaś od 1991 w formie magazynu wydawni-

czego. Czasopismo to można oceniać w różnych kategoriach. Jest ono bowiem:

- Źródłem informacji o wydanych dokumentach kościelnych (papieża, kurii rzymskiej).
- Półurzędowym organem Stolicy Apostolskiej, umożliwiającym dostęp do wydanych przez papieża dokumentów (encykliki, bulle, orędzia, listy apostolskie itp. jak również dokumentów wydawanych przez różne kongregacje kurii rzymskiej.
- Omawia tematy związane z oficjalnym nauczaniem Kościoła katolickiego.
- Informuje o działalności papieża, kongregacji rzymskich oraz innych instytucji kościelnych.
- Przekazuje historyczne wydarzenia z życia Kościoła powszechnego i Kościołów lokalnych jak pielgrzymki i wizyty papieskie, nabożeństwa sprawowane przez papieża, czy z jego udziałem, audiencje i spotkania urzędowe.
- Udostępnia teksty homilii papieskich, jego przemówień do osób i grup pielgrzymkowych przy różnych okazjach i urzędowych spotkaniach.
- Ukazuje sylwetki nowych błogosławionych i świętych oraz zmarłych bardziej znanych osobistości Kościoła, zwłaszcza kardynałów i biskupów.
- Zawiera fotograficzną dokumentację niektórych ważniejszych osób i wydarzeń kościelnych, czy dzieł sztuki sakralnej, zwłaszcza na kolorowych okładkach.
- Jest wydawane w formacie magazynu wydawniczego, przejrzystym graficznie, ułatwiającym lekturę oraz jego przechowywanie, drukowane na papierze lepszego gatunku (zwłaszcza od roku 1993) z kolorowymi okładkami, a niekiedy i okolicznościowymi wkładkami.
- Orientuje – zwłaszcza czytelnika polskiego – o sytuacji Kościoła w Polsce, przekazując dokumenty papieskie oraz rozporządzenia Stolicy Apostolskiej skierowane do katolików polskich oraz ważniejsze dokumenty i rozporządzenia Konferencji Episkopatu Polski, informuje o programach duszpasterskich oraz wydarzeniach z życia Kościoła w Polsce.

Oprócz wyżej wymienionych wartości polskiego wydania miesięcznika *L'Osservatore Romano* na szczególną uwagę zasługuje wzgląd praktycznego wykorzystywania tekstów czasopisma w pracy duszpasterskiej kapłanów oraz przez katolików świeckich, interesujących się sprawami wiary i Kościoła. Stąd w końcowej części niniejszego opracowania zamieszczono wykaz tematów, które mogą być bardziej przydatne dla polskiego czytelnika. Zwrócono więc w tej części pracy uwagę na:

- Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej oraz ich opracowania.
- Niektóre przemówienia, homilie i wypowiedzi papieża.
- Relacje z podróży apostolskich papieża do różnych krajów świata (pominięto wizyty we Włoszech).
- Przeżywanie najważniejszych okresów Roku Kościelnego, jakimi są Adwent, Boże Narodzenie, Wielki Post i Wielkanoc. Zamieszczone z tej okazji rozważania, homilie i przemówienia papieskie są zawsze aktualne i mogą być pomocne w celebracji i przeżywaniu tych ważnych dla Kościoła okresów i uroczystości.
- Ważniejsze wydarzenia w życiu Kościoła w Polsce, w tym komunikaty Nuncjatury Apostolskiej, Konferencji Episkopatu oraz listy pasterskie biskupów polskich do ogółu wiernych.
- Wartość historyczno-dokumentalną mają również zdjęcia czarno-białe wewnątrz numerów oraz kolorowe na okładkach, czy dodatkowych wkładkach.

9. Zasięg terytorialny polskiego wydania *L'Osservatore Romano*

L'Osservatore Romano drukuje Drukarnia Watykańska. Początkowo cały nakład pisma był wysyłany koleją do klasztoru o. Franciszkanów w Niepokalanowie, skąd każda diecezja odbierała swoją część stosownie do zamówień otrzymanych z parafii. Od roku 1984 transportem do Polski, a następnie do poszczególnych diecezji zajmują się Księża Pallotyni w Ząbkach k/Warszawy – Sekretariat Misyjny²².

Egzemplarze *L'Osservatore Romano* docierają także do ośrodków polonijnych na całym świecie. Tak więc prenumeratorem pisma są Polacy w Austrii, Belgii, Francji, Niemczech, Irlandii, Hiszpanii, Holandii, Portugalii, Szwajcarii, a także w USA, Kanadzie i Australii, w krajach Europy wschodniej, zwłaszcza na terenach byłego Związku Radzieckiego, jak również w Azji i Afryce. Ośrodki polonijne otrzymują czasopismo bezpośrednio z Watykanu, Polacy zaś na terenach byłego ZSRR z Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski. Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików na Wschodzie przy Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie przesyła 300 egzemplarzy pisma do tych ośrodków. Tak więc pismo dociera do kapłanów, sióstr zakonnych, parafii, szkół, stowarzyszeń, bibliotek oraz placówek konsularnych w krajach: Armenii, Białorusi, Estonii, Gruzji, Kazachstanie, Kirgistanie, Litwie, Łotwie, Mołdawii, Rosji, Turkmenistanie, Ukrainie, Uzbekistanie.

²² Księża Pallotyni, 05-091 Ząbki k. Warszawy, ul. Wilcza 8, Sekretariat Misyjny, tel. 022/771-51-15.

Zakończenie

L'Osservatore Romano jest autentycznym źródłem pełnej wiedzy o Kościele katolickim, Stolicy Apostolskiej i nauczaniu papieskim, źródłem informacji o życiu Kościoła, jego działalności religijno – społecznej oraz problemach związanych z wypełnianiem misji zlecanej mu przez Chrystusa Pana względem współczesnego świata.

Zadania te czasopismo realizuje zamieszczając na swoich stronach nauczanie papieskie w szerokim tego słowa znaczeniu. Dlatego w tym czasopiśmie znajdują się:

- **Dokumenty papieskie**, a więc konstytucje apostolskie, orędzia, listy i adhortacje.
- **Przemówienia** wygłaszane z okazji różnych uroczystości, spotkań, audiencji oraz niedzielnej południowej Modlitwy z Kościołem (*Anioł Pański z Papieżem*).
- **Homilie** głoszone przez papieża podczas Mszy św. i innych szczególnych nabożeństw.
- **Dokumenty Kongregacji Rzymskich** wydawane w sprawach wiary, obyczajów, liturgii, prawa kościelnego, administracji kościelnej itp.
- **Kronika** działalności Papieża, Stolicy Apostolskiej oraz ważniejszych wydarzeń z życia Kościoła (w tym akty beatyfikacji i kanonizacji, nominacje i decyzje Papieża, a także nekrologi niektórych wyższych hierarchów Kościoła).
- **Noty biograficzne** nowych świętych i błogosławionych.

Szczególną wartość edukacyjno – informatyczną ma *L'Osservatore Romano* dla Kościoła w Polsce. Pośród wielu bowiem czasopism religijnych ukazujących się w Polsce, czasopismo to jest w pełni tego słowa znaczeniu urzędowym pismem Kościoła katolickiego, które może być źródłem pełnych informacji o życiu Kościoła powszechnego i Kościoła w Polsce. Na dokumenty *L'Osservatore Romano* mogą powoływać się autorzy prac naukowych, wypowiedzi papieskie mogą być (i są) interpretowane w nauczaniu wiernych, w katechezie oraz popularnych artykułach religijnych czasopism i w prasie katolickiej. *L'Osservatore Romano* dopełnia transmisje przemówień papieskich przekazywanych przez Radio Watykańskie. Nieoceniona jest bowiem wartość tekstu drukowanego, które można powtórnie czytać, studiować i umożliwić korzystanie z nich innym ludziom zainteresowanym nauczaniem Kościoła. Wielką wartość historyczną dla polskiego czytelnika przedstawiają zdjęcia różnych uroczystości watykańskich, spotkań papieskich, jak również zdjęcia – portrety osób wyniesionych na ołtarze, czy zmarłych osobistości kościelnych. Ze szczególnym zainteresowaniem można oglądać kolorowe zdjęcia okładek czasopisma, zwłaszcza, jeśli chodzi

o prezentację słynnych dzieł sztuki malarstwa, czy rzeźby znanych artystów. Filateliści znajdą w każdy roczniku prezentację znaczków pocztowych wydanych w danym roku przez Poczta Watykańską.

Teksty *L'Osservatore Romano* dają lepiej poznać Kościół i jego nauczanie, problemy współczesnego świata, zagrożenia wiary i moralności chrześcijańskiej, zachęcają do zastanowienia oraz podejmowania autentycznej pracy apostolskiej dla umocnienia wiary, pożytku Kościoła, uświęcenia siebie i świata oraz wiecznego zbawienia.

Wobec tych oraz innych wartości intelektualnych i duszpasterskich *L'Osservatore Romano* nie można przechodzić obojętnie. Dlatego należy zadbać, aby czasopismo to znalazło właściwe miejsce w pracy duszpasterskiej kapłanów oraz było zauważane przez wiernych, zwłaszcza bardziej zainteresowanych pogłębieniem swojej wiary i działalnością Kościoła. Dlatego potrzebne jest większe zainteresowanie tym pismem tak kapłanów, jak świeckich, zwłaszcza zorganizowanych w grupach apostolskich. Na okresowych spotkaniach z nimi trzeba sięgać po teksty *L'Osservatore Romano*, wspólnie je odczytywać i nad nimi dyskutować wyprowadzając konkretne wnioski odnośnie pracy duchowej nad sobą i dla Kościoła lokalnego: parafii, diecezji, Kościoła w Polsce i na świecie. Niektóre teksty lub ich fragmenty, zwłaszcza przemówień papieskich, czy innych dokumentów Kościoła powinny być udostępniane wiernym w urzędowych pismach diecezjalnych czy w lokalnych czasopismach wydawanych w parafii. Egzemplarze *L'Osservatore Romano* powinny być dostępne dla wiernych w bibliotekach i czytelnich parafialnych, w bibliotekach duszpasterstwa szpitalnego, a także w bibliotekach szkół, zwłaszcza ponadpodstawowych oraz innych ośrodkach naukowych – niekoniecznie kościelnych. Trzeba umożliwić wiernym prenumeratę pisma oraz kupno w kioskach parafialnych²³. Abonament rocznej prenumeraty pisma może być też pożytecznym i miłym podarunkiem z różnych okazji ofiarowany bliskim lub znajomym.

Duszpasterz powinien uczyć siebie i wiernych korzystania z tekstów *L'Osservatore Romano*. Nie chodzi koniecznie o przeczytanie wszystkich tekstów, nie wszystkie bowiem mogą wszystkich w równej mierze interesować. Ale chodzi o to, by zorientować się w głównej tematyce danego numeru lub artykułu, przeglądać wszystkie teksty przynajmniej w ich tytułach zwracając szczególną uwagę na przemówienia papieskie, zwłaszcza podczas audiencji generalnych, podkreślać godne zapamiętania passusy. Warto też przeglądać Kronikę działalności papieża, Stolicy Apostolskiej i ważniejszych wydarzeń z życia Kościoła. Dobrze jest lekturę

²³ Zamówienia należy kierować do kurii biskupich lub pod adresem: Księża Palotyni, ul Wilcza 8, 05 091 Ząbki k. Warszawy, tel. 022/781-73-89. Prenumeratę zagraniczną można zamawiać w Rzymie pod adresem: „L'Osservatore Romano”, Amministrazione, via del Pellegrini, 00 120 Città del Vaticano.

L'Osservatore Romano rozpoczynać od przeglądu spisu treści danego numeru, aby zorientować się z jego tematyką ogólną i szczegółową. Ostatni (12) numer zawiera szczegółowy spis treści całego rocznika. Bardzo przydatną i pożyteczną rzeczą byłoby kserowanie tychże rocznych spisów i tworzenie osobnego katalogu, który może być bardzo pomocny w wyszukiwaniu i opracowywaniu tematów prac naukowych, kazań, katechez, konferencji, wystąpień duszpasterskich, a także rozmyślań ascetycznych dla wiernych chcących poszerzyć swoją wiedzę religijną, udoskonalić swoje życie duchowe i przydatność dla Kościoła w apostolstwie świeckim. Większe ośrodki naukowe mogłyby postarać się o sporządzenie indeksu tematów poruszanych w poszczególnych rocznikach na podstawie tychże rocznych spisów treści.

L'Osservatore Romano należy traktować jak urzędowe pismo Kościoła, które powinno znaleźć odpowiednie miejsce w kancelarii lub archiwum dokumentów parafialnych. Niezależnie od tego każdy kapłan, nie tylko proboszcz, powinien mieć własny egzemplarz tego pisma, aby nim swobodnie dysponować i z niego korzystać, zakreślając interesujące fragmenty tekstów, zamieszczając swoje uwagi czy adnotacje z osobistych przemyśleń. Stare zaś egzemplarze roczników czasopisma nie mogą być niszczone, ale jako dokumenty kościelne przechowywane w odpowiednich archiwach diecezjalnych, seminaryjnych, czy oddawane do różnych bibliotek. Troska o przechowywanie tych dokumentów świadczy niewątpliwie o ich wartości, odpowiedzialności za nie, gorliwości duszpasterskiej oraz świadomości religijnej prenumeratorów.

L'Osservatore Romano jest szczególnym darem nie tylko Papieża Jana Pawła II dla swoich rodaków, ale i darem Stolicy Apostolskiej dla Kościoła w Polsce. Koszty związane z wydawaniem tego pisma, jego przesyłką i dystrybucją są niepomiaralnie większe niż cena jednego egzemplarza w Polsce (3. 00 zł.). O wiele bowiem mniejszej wartości merytorycznej i dokumentalnej pisma religijne obecnie wydawane w Polsce są droższe niż egzemplarz *L'Osservatore Romano*²⁴.

L'Osservatore Romano to wielki zbiór dokumentów i wydarzeń z życia Kościoła katolickiego. Bardzo pożytecznym przedsięwzięciem byłoby opracowanie tych dokumentów i wydarzeń relacjonowanych w numerach polskiego wydania „*L'Osservatore Romano*”. Choćby relacje z podróży apostolskich Jana Pawła II, które zawierają olbrzymi materiał katechez, przemówień i homilii.

²⁴ Por. „Arka” – 2. 40 zł., „Cuda i Łaski Boże” – 2. 40zł, „Gość Niedzielny” – 3.00 zł., „Miłujcie się” – 3. 00, „Niedziela” – 4. 00 zł., „Posłaniec Serca Jezusowego” – 3. 80 zł., „Przewodnik Katolicki - Rodzina Radia Maryja” - 7. 90 zł., „Różaniec” – 4. 20 zł., „Wychowawca” – 5. 00 zł., „Źródło” – 3. 50 zł.

Wszystko, co zostało powiedziane w niniejszym opracowaniu o wartości polskiego wydania *L'Osservatore Romano* powinno zachęcić duszpasterzy, a przez nich społeczeństwo polskie do jak najpełniejszego korzystania z tej formy poznawania Kościoła i jego nauki, umacniania się w wierze i wierności kapłańskiemu oraz chrześcijańskiemu powołaniu.

CZĘŚĆ II – ZESTAWIENIA

Ilość egzemplarzy *L'Osservatore Romano* na tle informacji demograficznych w diecezjach polskich ob. łac.

Diecezja	Ludność	Katolików	Parafie Diec./zak.	L. egz.
Białystok	~512 000	~453 000	111/2	445
Bielsko-Żywiec	807 000	730 500	187/17	905
Bydgoszcz	586 165	521 285	135/10	680
Częstochowa	867 315	836 885	293/13	1031
Drohiczyn	290 000	210 000	93/3	228
Elbląg	480 000	460 000	140/17	534
Ełk	440 000	425 000	141/10	561
Gdańsk-Oliwa	982 337	917 724	171/9	1075
Gliwice	731 933	667 796	136/17	916
Gniezno	1.015 903	996 962	312/13	780
Kalisz	768 700	758 300	263/16	583
Katowice	1.712 000	1.660 000	301/12	1780
Kielce	796 246	774 142	389/14	946
Koszalin-Kołobrzeg	965 000	890 000	200/19	930
Kraków	1.618 593	1.566 555	360/54	2000
Legnica	1.051 500	983 800	270/25	906
Lublin	~1.022 000	992 000	254/7	1178
Łomża	571 917	565 975	176/5	674
Łowicz	606 414	604 354	154/9	558
Łódź	1.540 000	1.460 000	197/15	1741
Olsztyn (Warmińska)	1.533 000	1.438 200	205/26	790
Opole	900 000	860 000	387/10 Excur.	1075
Pelplin	780 000	730 000	272/13	850
Płock	806 800	777 000	238/5	936
Poznań	1.598 630	1.537 630	407/16	1680
Przemyśl	780 000	763 352	365/28	922
Radom	~910 000	900 000	289/10	1200
Rzeszów	610 223	595 046	224/11	691
Sandomierz	727 495	707 270	227/9	803
Siedlce	749 294	738 663	221/11	800

Sosnowiec	811 000	800 500	148/9	916
Szczecin-Kamień	1.123 000	1.010 000	228/41	1122
Świdnica	680 000	671 500	171/14	755
Tarnów	1.134 319	1.128 115	427/15	1300
Toruń	636 862	608 311	183/9	742
Warszawa	1.533 000	1.438 200	182/28	400
Warszawa-Praga	1.135 000	1.092 000	151/9	1177
Włocławek	859 725	839 694	241/15	890
Wrocław	1.164 179	1.152 710	248/51	1340
Zamość- Lubaczów	486 909	481 585	174/4	567
Zielona Góra-Gorzów	1.119 214	1.035 994	241/22	1000
Ordynariat Polowy	800 000		50	

Ponadto:

WAM - Kraków				20
Episkopat				200
Sekr. Ep. Zakony męskie				80
Zakony żeńskie				1385
Warszawa Zakony żeńskie				190
O g ó ł e m	36.664167	34.923274	9.202	

Ilość egzemplarzy *L'Osservatore Romano* pobierana przez poszczególne parafie i rektoraty Archidiecezji Przemyskiej

Lp	Nazwa parafii	L. katolików	L. egz	Dekanat	Uwagi
1.	Bircza	3044	3	Bircza	
2.	Borownica	553	1		
3.	Kuźmina	485	1		
4.	Leszczowa Dolna	996	1		
5.	Lipa	720	1		
6.	Olszany	1180	1		
7.	Sufczyzna	970	1		
8.	Błazowa	4500	4	Błazowa	
9.	Borek Stary	3690	3		
10.	Dylągówka	1023	1		
11.	Futoma	1250	2		
12.	Grzegorzówka - Wólka	1370	2		
13.	Hyżne	2940	3		
14.	Kąkolówka	1290	2		

15.	Lecka	924	1		
16.	Piątkowa	750	1		
17.	Ujazdy	775	2		
18.	Brzozów	8058	8	Brzozów	
19.	Górki	1598	2		
20.	Humniska - Krzyżówka	1700	3		
21.	Izdebki	2860	3		
22.	Przysietnica	3891	3		
23.	Stara Wieś	3034	2		SJ
24.	Turze Pole	973	1		
25.	Zmiennica	1165	1		
26.	Barycz	1142	1	Domaradz	
27.	Blizne	3103	3		
28.	Domaradz	3025	3		
29.	Golcowa	2150	2		
30.	Jasienica Rosielna	2755	3		
31.	Orzechówka	1400	2		
32.	Babice	2200	2	Dubiecko	
33.	Bachórz	1585	2		
34.	Bachórzec	1542	2		
35.	Drohobyczka	1010	1		
36.	Dubiecko	2795	3		
37.	Krzywcza	2915	3		
38.	Nienadowa Dolna	1130	1		
39.	Nienadowa Górna	1275	1		
40.	Tarnawka	786	1		
41.	Bóbrka	1178	1	Dukla	
42.	Dukla - św. Jana z Dukli	1713	2		OFMObs
43.	Dukla - Fara	3500	4		
44.	Iwła	912	1		
45.	Jasionka k. Dukli	1247	1		
46.	Kobylany	2405	2		
47.	Łęki Dukielskie	1400	2		
48.	Trzciana – Zawadka	413	0		OFMObs
49.	Tylawa	941	1		
50.	Wietrzno	751	1		
51.	Bartkówka	963	1	Dynów	
52.	Dylągowa	1310	1		
53.	Dynów	5000	7		
54.	Harta	1955	2		
55.	Hłudno	1035	1		
56.	Łubno	985	1		
57.	Nozdrzec	1294	2		
58.	Siedliska	1000	1		
59.	Szklary	878	2		

60.	Ulanica	430	1		
61.	Wara	1486	1		
62.	Wesoła	1280	2		
63.	Dydnia	3270	3	Grabownica	
64.	Falejówka	940	1		
65.	Grabownica	3074	3		
66.	Grabówka	809	1		
67.	Humniska	2510	3		
68.	Jabłonka	1744	2		
69.	Jurowce	1180	1		
70.	Końskie	992	1		
71.	Niebocko	1572	2		
72.	Pakoszówka	890	1		
73.	Besko	4320	4	Jaćmierz	
74.	Długie	1580	2		
75.	Jaćmierz	1700	2		
76.	Jasionów	1300	1		
77.	Milcza	1030	1		
78.	Strachocina	1876	3		
79.	Trześniów	1965	2		
80.	Wzdów	1016	1		
81.	Zarszyn	1850	2		
82.	Jarosław – MB Bolesnej	7050	5	Jarosław I	OP
83.	Jarosław – Bożego Ciała	8270	20		
84.	Jarosław – Ducha Św.	0	0		Rektorat
85.	Jarosław – św. Mikołaja	0	3		Rektorat
86.	Jarosław – NSJ (Łazy Kostkowskie)	934	1		
87.	Jarosław – Trójcy Św.	4730	4		
88.	Jarosław – św. Teresy	1378	2		
89.	Pawłosiów	1936	3		
90.	Pełkinie	1200	1		
91.	Tywonia	1283	1		
92.	Wólka Pełkińska	2150	2		
93.	Wygarki	502	1		
94.	Chłopice	1691	2	Jarosław II	
95.	Jarosław – Chryst. Króla	4981	6		
96.	Jarosław – Miłosierdzia B.	4550	4		
97.	Jarosław – MB Król. P.	7150	8		
98.	Morawsko	1050	2		
99.	Munina	1485	2		
100.	Tuczempy	1604	1		
101.	Jarosław – Szówsko	1100	2	Jarosław III	
102.	Makowisko	1100	2		

103.	Piwoda	1115	2		
104.	Ryszkowa Wola	940	2		
105.	Surochów	1363	2		
106.	Szówsko	2302	2		
107.	Wiązownica	2155	2		
108.	Zapałów	1550	2		
109.	Grochowce	1502	2	Kalwaria Pałacowska	
110.	Hermanowice	1563	2		
111.	Kalwaria Pałacowska	329	1		
112.	Kormanice	1432	2		
113.	Rybotycze	1380	2		
114.	Sierakośce – Nowe Sady	880	1		
115.	Hadle Szklarskie	812	1	Kańczuga	
116.	Hucisko Jawornickie	400	1		
117.	Jawornik Polski	2143	2		
118.	Kańczuga	4017	4		
119.	Łopuszka Mała	0	0		Rektorat
120.	Łopuszka Wielka	1593	2		
121.	Manasterz	1350	1		
122.	Ostrów k. Przeworska	1600	2		
123.	Pantalowice	1628	2		
124.	Rączyna	1034	1		
125.	Siedlecza	1047	1		
126.	Sietesz	1850	2		
127.	Dobieszyn	1280	1	Krosno I	
128.	Jedlicze	7050	4		
129.	Krosno – Miłosierdzia B.	2200	2		
130.	Krosno – Trójcy Przen.	8200	8		
131.	Krosno – Nawiedzenia NMP	3100	3		OFMConv
132.	Krosno – NMP Kr. Polski	4225	4		
133.	Krosno – św. Wojciecha	2520	4		
134.	Krosno – Najśw. Serca P. J. (Turaszówka)	2200	2		
135.	Odrzykoń	2948	2		
136.	Potok	1560	1		
137.	Żarnowiec	930	1		
138.	Haczów	3270	3	Krosno II	
139.	Iskrzynia	1100	1		
140.	Jabłonica	1038	1		
141.	Kombornia	1992	2		
142.	Korczyna / „Emaus”	5350	4/ 3		
143.	Krosno – Pod. Krzyża Św	8731	4		OFMCap
144.	Krosno – Św. Ducha	5450	4		

145.	Krościenko Wyzne	3757	2		
146.	Malinówka	958	1		
147.	Węglówka	1117	1		
148.	Głowienka	2080	2	Krosno III	
149.	Kopytowa	1480	2		
150.	Krosno – św.Piotra i Jana	10300	10		
151.	Łubienko	310	1		
152.	Łubno Opacie	1774	2		
153.	Szczepańcowa	978	1		
154.	Zręcin	4050	3		
155.	Żeglce	2070	2		
156.	Baligród	1776	2	Lesko	
157.	Bezmiechowa Górna	1100	2		
158.	Cisna	1023	1		
159.	Hoczew	1340	2		
160.	Jankowce – Glinne	800	1		
161.	Lesko	6575	4		
162.	Mchawa	650	1		
163.	Średnia Wieś	1497	2		
164.	Brzyska Wola	1500	2	Leżajsk I	
165.	Chałupki Dębniańskie	1700	2		
166.	Dębno	1370	2		
167.	Giedlarowa	3145	3		
168.	Leżajsk - Trójcy Przen.	7800	7		
169.	Piskorowice	1500	2		
170.	Stare Miasto	1534	2		
171.	Tarnawiec	1932	2		
172.	Wierzawice	3203	3		
173.	Brzoza Królewska	691	3	Leżajsk II	
174.	Jelna	1895	2		
175.	Leżajsk – Zwiastowania P.	6400	4		OFMObs
176.	Nowa Sarzyna	6000	5		
177.	Przychojec	882	0		Rektorat
178.	Łukowa	420	0		Rektorat
179.	Sarzyna	3466	3		
180.	Tarnogóra	1230	1		
181.	Wola Zarzycka	3668	3		
182.	Czarna k. Ustrzyk	2000	2	Lutowiska	
183.	Dwernik	615	1		
184.	Lutowiska	990	1		
185.	Polana	396	1		SDB
186.	Ustrzyki Górne	509	1		
187.	Wetlina	583	1		OFMObs
188.	Albigowa	2748	3	Łańcut I	

189.	Głuchów	1497	1		
190.	Husów	2015	2		
191.	Kosina	3500	4		
192.	Krzemienica	2500	3		
193.	Łańcut – św. Stanisława	10650	1 3		Fara
194.	Markowa	4150	4		
195.	Rogóżno	1160	1		
196.	Sonina	2735	2		
197.	Tarnawka k. Husowa	470	1		
198.	Wysoka k. Łańcuta	2355	3		
199.	Białobrzegi	3564	4	Łańcut II	
200.	Cierpisz	800	1		
201.	Czarna k. Łańcuta	1659	2		
202.	Dąbrówki k. Łańcuta	1456	2		
203.	Handzlówka	1500	2		
204.	Kraczkowa	3260	3		
205.	Korniaktów	490	0		Rektorat
206.	Łańcut – Chrystusa Kr.	3500	3		
207.	Łańcut – św. Józefa	3350	3		
208.	Wola Dalsza	1490	2		
209.	Lubatowa	3000	3	Miejsce Piastowe	
210.	Lubatówka	1095	1		
211.	Łężany	1402	1		
212.	Miejsce Piastowe	1950	1		
213.	Pustyny	1320	1		
214.	Rogi	2281	2		
215.	Równe k. Dukli	1400	1		
216.	Targowiska	2620	3		
217.	Wrocanka	1100	1		
218.	Boratyn	850	1	Pruchnik	
219.	Dobkowice	930	2		
220.	Jodłówka	2267	3		
221.	Kramarzędka	1550	2		
222.	Pełnatycze	1732	2		
223.	Pruchnik	4017	3		
224.	Rokietnica	3500	3		
225.	Rozbórz Okragły	1470	2		
226.	Rudołowice	2400	2		
227.	Tapin	505	1		Rektorat
228.	Tuligłowy	910	2		CSMA
229.	Tyniowice – Chorzów	780	1		
230.	Węgierka	1240	1		
231.	Krasiczyn	2370	2	Przemysł I	
232.	Nehrybka	980	1		

233.	Pikulice	950	3		
234.	Prałkowce	1150	2		CSMA
235.	Przemyśl –św. Magdaleny	3300	3		OFMConv
236.	Przemyśl –Katedra	6450	5		
237.	Przemyśl –św. Michała Ar.	0	0		Rektorat
238.	Przemyśl –Najśw. Serca P.J.	920	2		OCarm
239.	Przemyśl –św. Antoniego	4730	3		OFMRef
240.	Buszkowice	1259	2	Przemyśl II	
241.	Kuńkowce	1738	2		
242.	Ostrów k. Przemyśla	1400	2		
243.	Przemyśl – św. B. Alberta	2480	3		
244.	Przemyśl – św. Bened. – Cyryla i Metodego (Ka- zanów)	5000	4		
245.	Przemyśl –NMP Królo- wej P. (Kmiecie)	4850	4		
246.	Przemyśl – św. Stan. Bp. (Lipowica)	824	1		SDB
247.	Przemyśl –św. Józefa	6800	4		SDB
248.	Przemyśl –Trójcy Przen.	6300	6		
249.	Przemyśl –Miłosierdzia B. (Rycerskie)	3300	3		
250.	Przemyśl –św. J. S. Pel- czara (Monte Cassino)	1150	0		
251.	Hurko	832	1	Przemyśl III	
252.	Jaksmanice	1100	1		
253.	Kalników	996	1		
254.	Krówniki	1050	3		
255.	Leszno	1260	1		
256.	Rożubowice	0	0		Rektorat
257.	Medyka	2600	2		
258.	Przemyśl – MB Nieust. P. (Błonie)	4300	6		
259.	Przemyśl – św. Jana Apost. (Przekopana)	1680	2		
260.	Przemyśl – św. Jana z Dukli (Reymonta)	3800	3		
261.	Stubno	1863	2		
262.	Torki	804	1		
263.	Dębów	1232	1	Przeworsk I	
264.	Gać	0	2		
265.	Gniewczyna Łańcucka	3315	3		
266.	Gorzyce Przeworskie	1380	1		
267.	Grzęska	1400	1		

268.	Jagiełła	823	4		
269.	Nowosielce Przeworskie	1530	1		
270.	Przeworsk – Świętego Ducha (Fara)	12000	3		
271.	Przeworsk – św. J.S. Pelczara (Gorliczyna)	1995	2		
272.	Świętoniowa	1680	1		
273.	Cieszacin Wielki	880	1	Przeworsk II	
274.	Krzeczowice	850	1		
275.	Mirocin	2300	2		
276.	Przeworsk – św. Barbary	3080	3		OFMObs
277.	Przeworsk – Chrystusa. Króla	4100	2		
278.	Rozbórz	0	0		
279.	Siennów	1280	1		
280.	Ujezna	810	1		
281.	Urzejowice	2038	2		
282.	Wierzbna	1635	2		
283.	Zarzecze k. Przeworska	3102	3		
284.	Żurawiczki	2400	1		OFMObs
285.	Drohojów	360	0	Radymno I	
286.	Kaszyce	1298	2		
287.	Łowce	2100	2		
288.	Orły – Zadąbrowie	1622	2		
289.	Ostrów k. Radymna	1364	2		
290.	Radymno	5893	4		
291.	Skołoszów	1234	1		
292.	Sośnica Jarosławska	1450	2		
293.	Święte	916	1		
294.	Wacławice	1392	2		
295.	Zamojsce	633	1		
296.	Chotyńiec	700	1	Radymno II	
297.	Korczowa	1096	1		
298.	Laszki	2150	2		
299.	Michałówka	1288	2		
300.	Miękisz Nowy	1283	2		
301.	Miękisz Stary	916	1		
302.	Moszczany	1199	1		
303.	Nienowice	880	1		
304.	Wielkie Oczy	1393	2		
305.	Wietlin	1374	3		
306.	Głębokie	1680	2	Rymanów	
307.	Iwonicz	4224	4		
308.	Iwonicz Zdrój	1955	3		
309.	Jaślicka	1549	1		

310.	Klimkówka	1792	2		
311.	Królik Polski	975	1		
312.	Odrzechowa	1127	1		
313.	Rymanów	4730	4		
314.	Rymanów Zdrój	2080	2		
315.	Wróblík Królewski	1750	2		
316.	Czaszyn	1190	1	Rzepedź	
317.	Komańcza	649	1		
318.	Łukowe	1102	1		
319.	Nowy Łupków	800	1		
320.	Rzepedź	1950	2		
321.	Tarnawa Górna	2000	2		
322.	Wisłok Wielki	700	1		
323.	Bukowsko	2215	2	Sanok I	
324.	Dudyńce	1255	1		
325.	Mrzygłód	2205	2		
326.	Nowosielce Gniewosz	1125	1		
327.	Nowotaniec	1560	2		
328.	Pielnia	763	1		
329.	Pisarowce	791	1		
330.	Sanok – Chrystusa Króla	12085	6		
331.	Sanok – Narodzenia NMP (Dąbrówka)	2500	3		
332.	Sanok – Przemienienia P. (Fara)	10590	7		
333.	Sanok – św. Maksymiliana	0	0		Rektorat
334.	Sanok – Podw. Krzyża Św.	7710	4		OFMConv
335.	Trepcza	910	1		
336.	Niebieszczany	2012	3	Sanok II	
337.	Nowy Zagórz	1630	2		
338.	Poraż	1500	2		
339.	Prusiek	990	1		
340.	Sanok – Wniebowstap. P. (Olchowce)	2000	2		
341.	Sanok – Najśw. Serca P. J. (Posada)	5800	5		
342.	Tyrawa Wołoska	1855	2		
343.	Wujskie	630	1		
344.	Zagórz	2500	3		
345.	Zahutyń	1335	2		
346.	Cieplíce – Rudka	1127	1	Sieniawa	
347.	Dobra	1150	1		
348.	Kolonia Polska	1150	1		
349.	Krasne k. Sieniawy	1765	2		

350.	Majdan Sieniawski	1485	2		
351.	Manasterz k. Wiązownicy	1176	1		
352.	Mołodycz	600	1		
353.	Radawa	877	1		
354.	Sieniawa Jarosławska	3980	3		
355.	Tryńcza	2581	2		
356.	Berezka	0	0	Solina	
357.	Bóbrka k. Soliny	1214	2		
358.	Górzanka	460	1		
359.	Łobozew	663	1		
360.	Myczkowce	767	1		
361.	Myczków	608	1		
362.	Polańczyk	740	1		
363.	Uherce Mineralne	1638	1		
364.	Wołkowyja	1520	2		
365.	Brzegi Dolne	830	1	Ustrzyki Dolne	
366.	Jasień	1670	1		CSMA
367.	Krościenko k. Ustrzyk	620	1		
368.	Olszanica	1800	2		
369.	Ropienka	1185	1		
370.	Ustjanowa	1648	2		
371.	Ustrzyki Dolne – MB. Kr.P.	3025	3		
372.	Ustrzyki Dolne – św. Józefa	6000	4		
-373.	Wańkowa	1107	1		
374.	Wojtkowa – Nowosielce Koz.	1037	1		
375.	Brzóza Stadnicka	1919	2	Żołyńia	
376.	Budy Łańcuckie	2000	2		
377.	Chodaczów	931	1		
378.	Grodzisko Dolne	3892	3		
379.	Gwizdów	1340	1		
380.	Rakszawa	4000	3		
381.	Rakszawa Górna	1035	1		
382.	Smolarzyny	496	1		
383.	Wólka Grodziska	1150	1		
384.	Zmysłówka	1043	1		
385.	Żołyńia	4565	3		
386.	Bolestraszyce	1492	1	Żurawica	
387.	Kosienice	1139	1		
388.	Maćkowice	972	2		
389.	Małkowice	0	1		
390.	Niziny	914	0		Rektorat
391.	Orzechowce	1200	1		

392.	Ujkowice	908	1		
393.	Walawa	746	2		
394.	Wyszatyce	1450	1		
395.	Żurawica –Niep. Poczęcia	3285	4		
396.	Żurawica Górna	1382	1		
	RAZEM:	812854	822		

385 parafii + 11 rektoratów (stan w roku 2007)